

Infrastrukturdepartementet

Energienheten

i.remissvar@regeringskansliet.se

i.e.remissvar@regeringskansliet.se

Ert dnr: I2020/03221

Promemorian Särskilt investeringsutrymme för elnätsverksamhet – investeringar i ökad nätkapacitet

Sammanfattning

SKGS avstyrkte den 4 maj 2020 regeringens förslag om särskilt investeringsutrymme för elnätsverksamhet. Regeringens proposition om detta avfärdades sedan av en majoritet i Riksdagen och drogs då tillbaka av Regeringen. SKGS konstaterar att den nu remitterade promemorian i allt väsentligt innehåller samma förslag som tidigare och att inga förändringar har gjorts som åtgärdar de allvarliga brister som vi och inte minst expertmyndigheten Energimarknadsinspektionen påtalat.

SKGS avstyrker förslaget med följande motivering:

- Förslaget ger ensidigt fördel åt den starkare parten och brister i kundperspektiv
- Förslaget innebär ett kringgående av begränsningen av elnätsbolagens möjligheter att föra vidare utnyttjat underskott i mer än en tillsynsperiod
- Förslaget tillför inget som inte redan krävs av eller garanteras av den gällande elnätsregleringen vad gäller elnätsföretagens kostnadstäckning
- Förslaget skapar inga drivkrafter för elnätsföretag att investera för att avhjälpa kapacitetsbrist
- Föreslagen rätt att fördela investeringsbeloppen mellan olika redovisningsenheter strider mot elnätsregleringens grundprinciper
- Energimarknadsinspektionen avstyrker från införande av förslaget

SKGS anser att följande förändringar är absolut nödvändiga:

- Höj kapitalbaskravet till minst 8-10 procent
- Elnätsföretag som använder det särskilda investeringsutrymmet ska visa att de vidtagit åtgärder som stärker kapaciteten i elnäten utöver redan planerade och kostnadstäckta investeringar. Elnätsföretag som inte kan redovisa att så skett ska förlora rätten att använda det särskilda investeringsutrymmet och kunderna ska kompenseras.

SKGS är den råvaruförädlare och elintensiva industrin i Sverige, Skogen, Kemin, Gruvorna och Stålet. Basindustrin står för en viktig del av sysselsättningen i näringslivet i Sverige och industriproduktionen finns framförallt ute i glesbygden, där inte så många andra arbetstillfällen ges. Runt fabrikerna finns nätverk av mindre företag för transporter, varor och servicetjänster vilket har stor betydelse för den lokala och regionala tillväxten. Basindustrins roll för Sveriges handelsbalans är betydande och den står för cirka en femtedel av varuexporten. Möjligheten att kunna sälja sina varor till konkurrenskraftiga priser på världsmarknaden är nödvändig för svensk basindustri.

Box 55525, 102 04 Stockholm, Tel. 08-762 79 83, info@skgs.org, www.skgs.org

Förslaget skyddar inte elnätskunderna mot monopolistisk övervinst

SKGS konstaterar att det aktuella förslaget helt saknar kundperspektiv och leder till ökade kostnader utan ökad nytta för elnätskunderna vilket vi inte anser är förenligt med elnätregleringens utgångspunkter. Elnäten är en del av den grundläggande infrastrukturen i samhället och fyller på det viset en viktig funktion för både elanvändare och elproducenter. Elnätsföretagen bedriver sin verksamhet med stöd av ett faktiskt och juridiskt monopol. Elnätsföretaget har inga konkurrenter och elnätkunderna kan inte vända sig till något annat nät om de är missnöjda med överföringstjänsten eller priset. Relationen mellan elnätsföretag och elnätkund är därför allt annat än jämbördig. Nätregleringens främsta syfte är att tillförsäkra kunderna en stabil överföring av el till så låga kostnader som möjligt. Regleringen ska vara nätkundernas garant mot monopolistisk övervinst och Energimarknadsinspektionen (EI) har den viktiga uppgiften att skydda kundernas intressen. En bedömning av skäliga intäkter för nätbolag måste därför alltid beakta monopolsituationen och vägas mot konsekvenserna för kunderna.

Förslaget tillför inget som inte redan krävs av eller garanteras av den gällande elnätregleringen

Enligt den gällande elnätregleringen har elnätsföretagen ett ansvar för att göra de investeringar i sina elnät som behövs och att ansvara för drift och underhåll. Elnätregleringen garanterar å sin sida elnätsföretagen täckning för nödvändiga investeringar och kostnader för faktiskt underhåll och service för att driva elnätsverksamheten. Förslaget tillför därmed inget som inte redan krävs av eller garanteras av den gällande elnätregleringen vad gäller elnätsföretagens kostnadstäckning. SKGS menar att denna omständighet i sig räcker för att avvisa förslaget.

Kapitalbaskravet ska vara minst 8-10 procent per tillsynsperiod

Höjningen av gränsvärdena för när det särskilda investeringsutrymmet kan användas är otillräcklig för att undvika en ren förmögenhetsöverföring från elnätkund till elnätsföretagen. Det föreslagna kapitalbaskravet på 4 procent per tillsynsperiod motsvarar en förnyelsetakt i elnätet på 100 år. Det innebär att elnätsföretagen inte behöver göra några investeringar utöver de som redan är planerade och kostnadstäckta av elnätregleringen för att utnyttja kvarvarande intäktsramar från 2012-2015. SKGS anser att kapitalbaskravet ska ligga i nivå med normal reinvesteringstakt i elnätsverksamhet. Detta innebär minst 8-10 procent per tillsynsperiod.

Elnätsföretag som använder det särskilda investeringsutrymmet ska visa att de vidtagit åtgärder som stärker kapaciteten i elnäten utöver redan planerade och kostnadstäckta investeringar. Elnätsföretag som inte kan redovisa att så skett ska förlora rätten att använda det särskilda investeringsutrymmet och kunderna ska kompenseras.

Energimarknadsinspektionen föreslår att följa upp hur det särskilda investeringsutrymmet används. SKGS anser att det tydligt ska framgå vad ökade avgifter till följd av det särskilda investeringsutrymmet faktiskt har lett till i form av förstärkt elnätskapacitet. Elnätsföretag som inte kan redovisa att så skett ska förlora rätten att använda det särskilda investeringsutrymmet och kunderna ska kompenseras.

Energimarknadsinspektionens allvarliga kritik påkallar nödvändiga förändringar i förslaget

Energimarknadsinspektionen avvisar förslaget och gör bedömningen att förslaget inte är tillräckligt för att uppnå det uttalade syftet, att utöka kapaciteten i elnäten. Energimarknadsinspektionen konstaterar också att förslaget endast kommer att leda till ökade vinster för elnätsföretagen utan tillkommande nytta för elnätskunderna då elnätsföretagens redan har kostnadstäckning för sina investeringar enligt gällande reglering. Detta är allvarlig kritik från expert- och tillsynsmyndigheten för elnätsfrågor som arbetar på uppdrag av regeringen och som tillhör Infrastrukturdepartementet. SKGS anser att kritiken är väl motiverad.

SKGS – Skogen, Kemin, Gruvorna och Stålet

Mikael Möller

IKEM